

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
บทนำ	1
บทที่	
1. หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	7
1.1 ข้อความคิดทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน	7
1.1.1 พัฒนาการในทางประวัติศาสตร์ของสิทธิมนุษยชน	8
1.1.1.1 สิทธิมนุษยชนในอังกฤษ	12
1.1.1.2 สิทธิมนุษยชนในสหรัฐอเมริกา	14
1.1.1.3 สิทธิมนุษยชนในฝรั่งเศส	17
1.1.2 ความหมายและสาระสำคัญของสิทธิมนุษยชน	19
1.1.2.1 ความหมายของสิทธิและเสรีภาพ	21
1.1.2.2 สิทธิมนุษยชนในฐานะเป็นสิทธิของทุกคน	22
1.1.2.3 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในฐานะเป็นหลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน	23
1.1.2.4 สถานะทางกฎหมายของสิทธิมนุษยชน	25
1.2 หลักนิติรัฐกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	26
1.2.1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับหลักนิติรัฐ	27
1.2.1.1 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ	28
1.2.1.2 หลักการแบ่งแยกอำนาจ	30
1.2.1.3 หลักสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน	32

1.2.2 หลักประกันในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	32
1.2.2.1 การรับรองสิทธิมนุษยชนโดยบทบัญญัติของกฎหมาย	34
1.2.2.2 หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพโดยบัญญัติของกฎหมาย	40
1.2.2.3 หลักประกันการใช้สิทธิทางศาล	43
1.3 กลไกในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	42
1.3.1 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยองค์กรอื่นซึ่งมิใช่องค์กรตุลาการ	42
1.3.1.1 ผู้ตรวจการแผ่นดิน	42
1.3.1.2 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	43
1.3.2 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยองค์กรตุลาการ	45
1.3.2.1 ศาลรัฐธรรมนูญ	45
1.3.2.2 ศาลยุติธรรม	46
1.3.2.3 ศาลปกครอง	47
2. บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	49
2.1 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระดับชาติ	51
2.1.1 กลุ่มประเทศที่มีอำนาจให้คำปรึกษาแนะนำ	51
2.1.1.1 ประเทศนิวซีแลนด์	52
2.1.1.2 ประเทศฟิลิปปินส์	54
2.1.1.3 ประเทศอินเดีย	56
2.1.1.4 ประเทศสหรัฐอเมริกา	59
2.1.1.5 ประเทศแคนาดา	60
2.1.2 กลุ่มประเทศที่มีอำนาจนำคดีขึ้นดำเนินการในชั้นศาล	61
2.1.2.1 ประเทศศรีลังกา	61
2.1.2.2 ประเทศแอฟริกาใต้	63
2.1.2.3 ประเทศฝรั่งเศส	65

2.1.2.4 ประเทศออสเตรเลีย	66
2.2 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย	68
2.2.1 ความเป็นมาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของไทย	68
2.2.2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540	70
2.2.2.1 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	70
2.2.2.2 กระบวนการร้องเรียนและการตรวจสอบการละเมิด	
สิทธิมนุษยชน	71
2.2.3 การเพิ่มบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน	
แห่งชาติโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550	73
3. การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	
ตามมาตรา 257(2) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550	75
3.1 ความหมายของ “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” ตามมาตรา 257 (2)	75
3.2 บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกระทบต่อสิทธิมนุษยชน	78
3.2.1 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาตรวจสอบบทบัญญัติ	
แห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน	82
3.2.2 สิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญรับรอง	86
3.3 บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	91
3.3.1 การควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย	92
3.3.2 การพิจารณาเงื่อนไขเชิงรูปแบบของกฎหมาย	93
3.3.3 การพิจารณาเงื่อนไขเชิงเนื้อหาของกฎหมาย	94
3.3.4 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับหลักความได้สัดส่วนหรือหลักพอสมควรแก่เหตุ	97
3.3.5 ช่องทางในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย	100
3.4 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นชอบตามที่มีผู้ร้องเรียน	102

3.4.1	การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้ตรวจสอบบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน	104
3.4.2	การใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการพิจารณาเรื่องที่ร้องเรียน	106
4	บทวิเคราะห์เกี่ยวกับกระบวนการและขั้นตอนในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	108
4.1	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับผู้มีสิทธิร้องเรียน	108
4.1.1	ความหมายของ “ผู้มีสิทธิร้องเรียน”	110
4.1.2	การตรวจสอบคำร้อง	115
4.2	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน	117
4.2.1	ขอบเขตของสิทธิและเสรีภาพ	118
4.2.1.1	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ	118
4.2.1.2	เหตุผลในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ	121
4.2.1.3	ขอบเขตในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ	122
4.2.2	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพกระทำได้แต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้	123
4.2.2.1	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพกระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	123
4.2.2.2	การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องอยู่ภายในขอบเขตของเงื่อนไขเฉพาะกรณีนั้น	124
4.3	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย	127
4.3.1	ขอบเขตของปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย	129
4.3.1.1	การตรวจสอบในเชิงกระบวนการในการตรากฎหมาย	131
4.3.1.2	การตรวจสอบในเชิงเนื้อหา	136
4.3.2	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องร้องเรียน	138

4.3.2.1	หลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องร้องเรียน	140
4.3.2.2	หลักการจำกัดสิทธิและเสรีภาพให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิ และเสรีภาพนั้นมีได้	150
4.3.2.3	กฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพต้องมีผลใช้บังคับ เป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง	152
4.4	ปัญหาในทางปฏิบัติในการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติที่เกี่ยวกับมาตรา 257(2)	154
4.4.1	ปัญหาในเรื่องของมาตรฐานในกระบวนการพิจารณาตรวจสอบ เรื่องร้องเรียน	154
4.4.2	ปัญหาผลกระทบจากการดำเนินงานในรูปแบบของ คณะอนุกรรมการ	155
4.4.3	ปัญหาในกระบวนการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามมาตรา 257(2) ของรัฐธรรมนูญ	158
4.4.4	ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตและเกณฑ์การพิจารณาเกี่ยวกับ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน	159
4.4.5	ปัญหาในกระบวนการตรวจสอบและการพิจารณาคำร้อง	160
4.4.6	ปัญหาเกี่ยวกับการทำหน้าที่ซ้ำซ้อนกันในการคุ้มครอง สิทธิมนุษยชนขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ	161
5.	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	164
5.1	บทสรุป	164
5.1.1	ข้อสรุปเกี่ยวกับผู้มีสิทธิร้องเรียน	165
5.1.2	ข้อสรุปเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน	166
5.1.3	สิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง	170

5.1.4	ข้อสรุปเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย	171
5.1.4.1	การพิจารณาตรวจสอบในเชิงรูปแบบ	171
5.1.4.2	การพิจารณาตรวจสอบในเชิงเนื้อหา	172
5.1.4.3	หลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าสมควรเสนอเรื่อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่	173
5.1.4.4	ปัญหาการพิจารณาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของกฎหมาย	173
5.1.5	ข้อสรุปแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับ มาตรา 257(2)	175
5.2	ข้อเสนอแนะ	177
6.	บรรณานุกรม	181
	ประวัติการศึกษา	189